

Nedominuojančio pusrutulio insultas. Ką reikia žinoti?

ANTANAS VAITKUS

LSMU Medicinos akademija

Neurologijos klinika

Lietuvos insulto asociacijos konferencija

2017-03-31- 04-01 d.d.

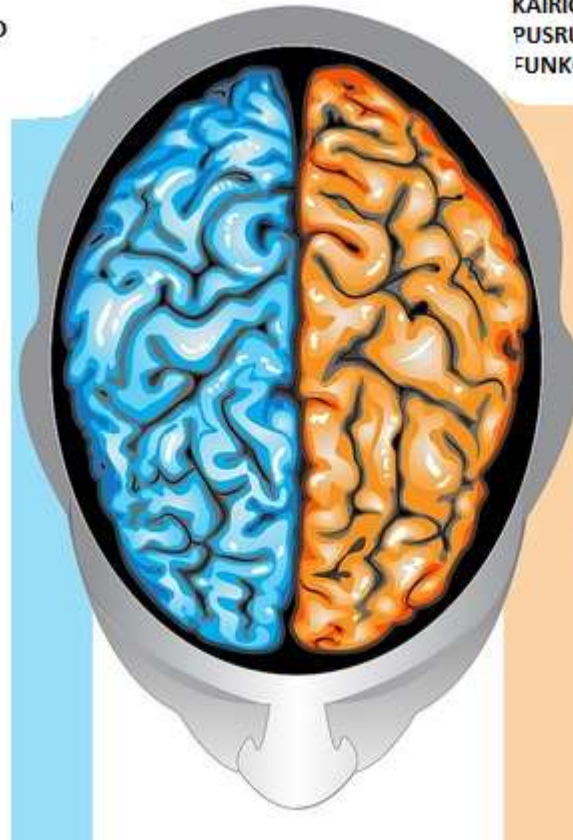
Trakai

Žinoma, kad

- Daugumai žmonių dešinysis pusrutulis yra ne dominuojantis.
- Individai, kuriems dešinysis pusrutulis dominuojantis yra kairiarankiai arba ambidekstrai.
- Tik apie 15 proc. kairiarankių dešiniajame pusrutulyje yra kalbėjimo ir kalbos zona.
- Nors dešiniojo pusrutulio dominavimas nėra svarbus kalbos ir kalbėjimo sutrikimo prasme, stebima pakitusi bendravimo kokybė, pažintinių funkcijų sutrikimas.

KLASIKA

DEŠINIO
PUSRUTULIO
FUNKCIJOS

KAIRIOJO
PUSRUTULIO
FUNKCIJOS

- Meno supratimas
- Kūrybiškumas
- Vaizduotė
- Intuicija
- Įžvalgumas
- Holistinis mąstymas
- Muzikos supratimas
- 3D formacija
- Kairės pusės valdymas

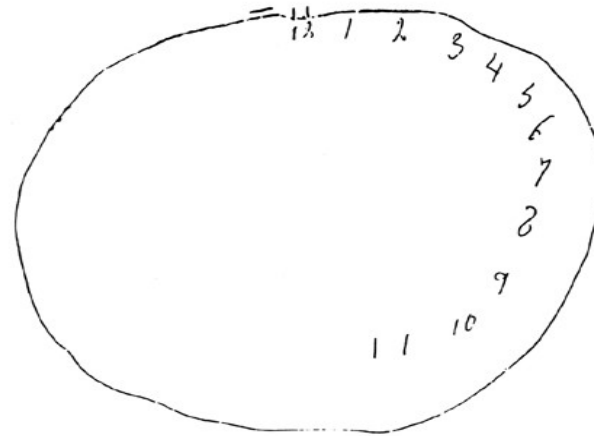
- Analizė
- Logika
- Kalba
- Skaičių pažinimas
- Rašymas
- Samprotavimas
- Mokymasis
- Matematika
- Skaitymas
- Dešinės pusės valdymas

Nedominuojantis pusrutulis (NDP)

- Vizualinės erdvės ir kūno “žemėlapis” suvokimas
- Mąstymo greitis, GPS realizacija, atminties organizavimas, emocinis atspalvis
- Parasimpatinės nervų sistemos valdymas (AKS, Širdies ritmogenija)
- Koaguliacijos kontrolė
- Imuninės sistemos palaikymas

NDP insultas

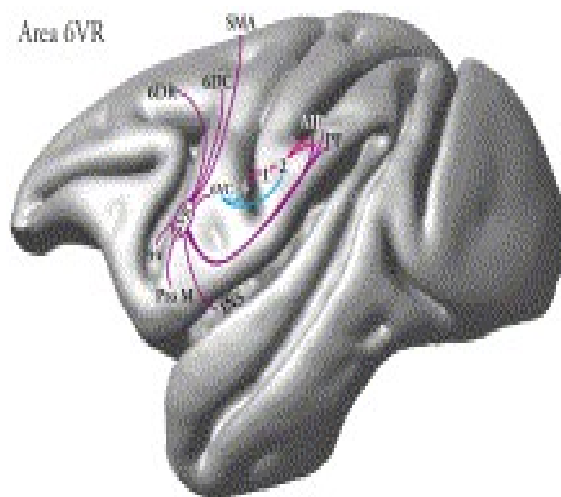

- **Neigimas-neglect:**

- Pažeistos pusės kūno schemas sutrikimas
- Garso identifikavimo sutrikimas
- Vestibulinės funkcijos orientavimosi sutrikimas

KALBOS FUNKCIJOS SUTRIKIMAI

- DIASCHISIS- Funkcijos ir elektrinio aktyvumo praradimas dėl smegenų pakitimų srityse nutolusi nuo pažeidimo, bet nervų laidais prijungtais prie jo (tipai: Kortikospinalinė, Komisūrinė, Asociacinė)

NDP: Emociniai pokyčiai

- **Depresija**

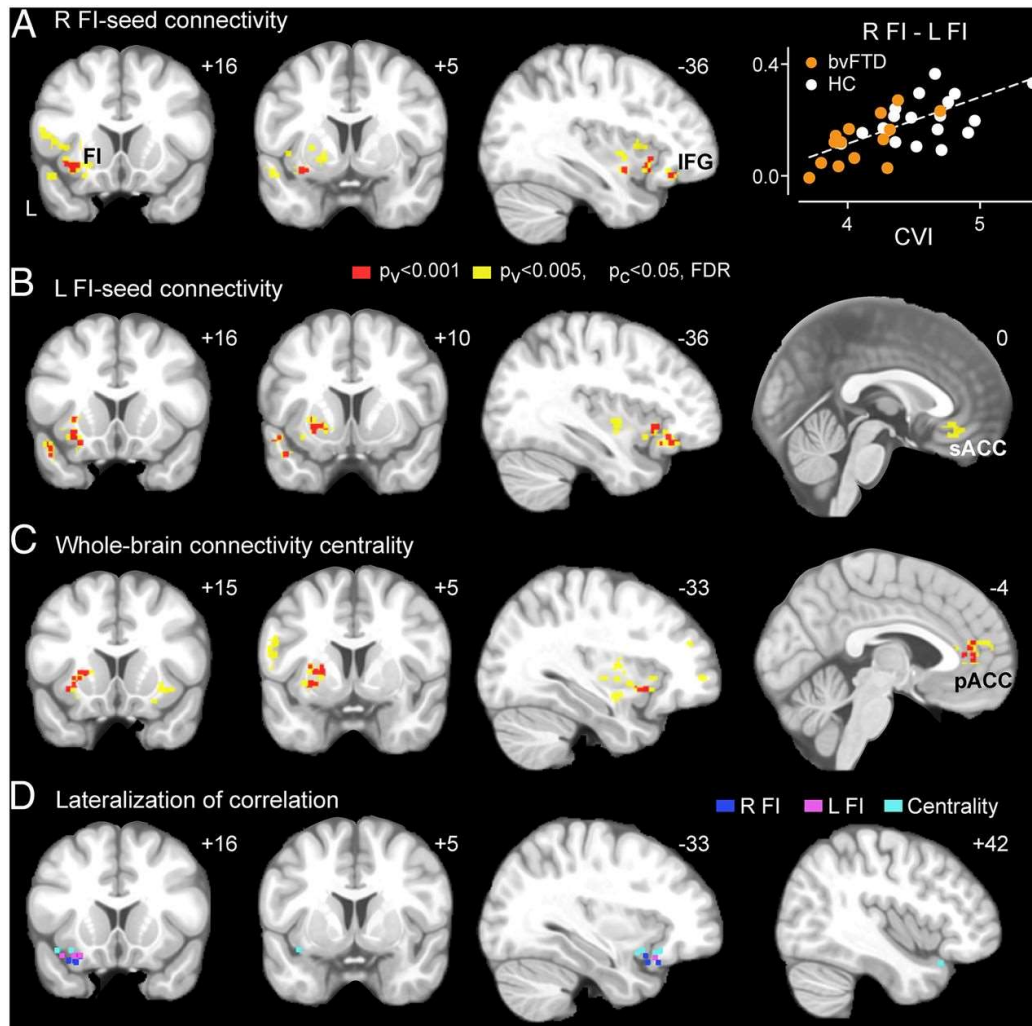
- Ikklinikinių ir klinikinių tyrimų rezultatai įrodė, kad stresas ar depresija gali sukelti atrofiją ir Limbinės smegenų struktūros, hipokampo ląstelių praradimą, kurios dalyvauja depresijos metu.

Ryšys tarp insulto pusės ir staigios mirties

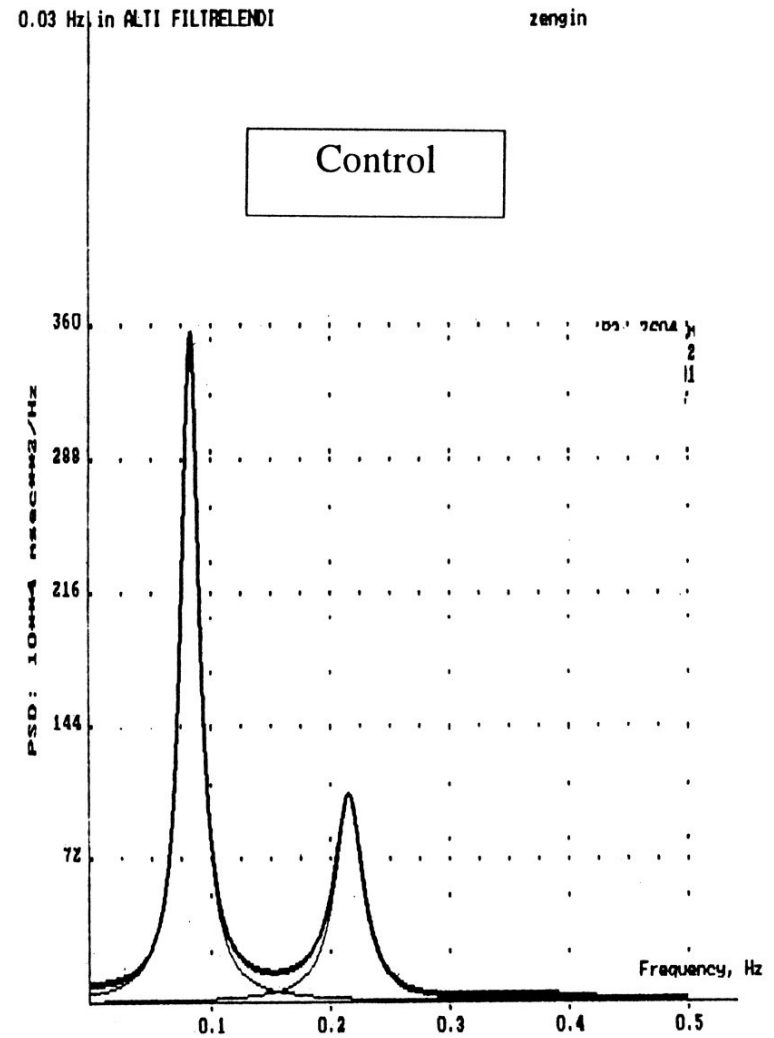
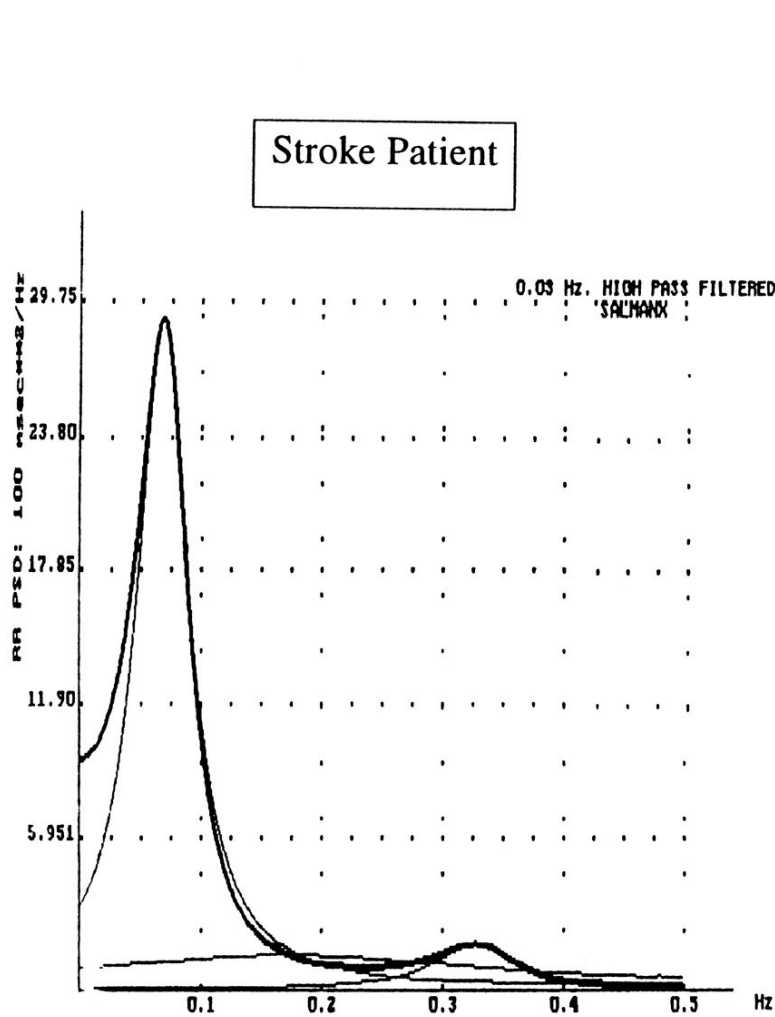
- 62 ligoniai su išeminiu insultu.
- Dėl širdies parasimpatinės ir simpatinės NS veiklos pokyčių 7 ligoniai turėjo naujai registruotą širdies ritmo sutrikimą
- 5 patyrė staigią mirtį su dešinės salos (Insula) insultu, palyginus su 2 staigiomis mirtimis pacientams, kuriems insultas išsivystė kairioje saloje (Insula).

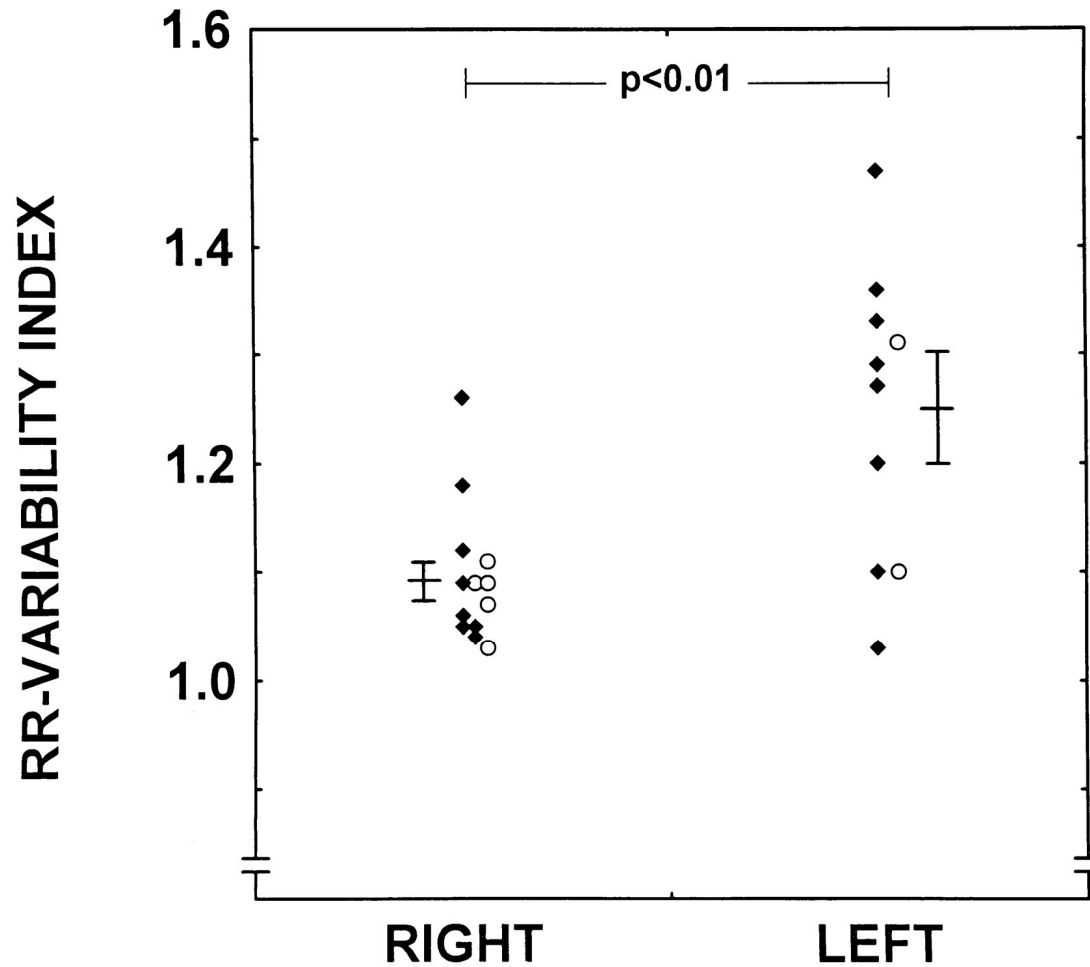
RYŠYS TARP PAŽEIDIMO PUSĖS IR ŠIRDIES N.VAGUS TONUSO

ŠIRDIES DAŽNIO SVYRAVIMO SKIRTUMAI PATYRUS INSULTĄ

ŠIRDIES DAŽNIO KITIMAI PRIKLAUSOMAI NUO PAŽEIDIMO PUSĖS IR LOKALIZACIJOS
(○ KAMIENO PAŽEIDIMAS; ◆, PUSRUTULIO PAŽEIDIMAS).

Pusrutulių imuninio atsako ypatumai

- Kairysis pusrutulis atsakingas už imuninės sistemos **stimuliaciją** (simpatinės NS reguliacija) (Geffen et al., 1994)
- Dešinysis pusrutulis atsakingas už imuninės sistemos **slopinimą** (parasimpatinės NS reguliacija) (Sullivan, 2004)

Pusrutulių imuninio atsako ypatumai

Dešiniojo pusrutulio pažeidimas:

- **daugiau alerginių reakcijų į vaistus**
- **dažnesnės hospitalinės infekcijos**

Insultas ir imuninės sistemos pokyčiai

Uždegimo požymiai ir ligos stadija	Insultas
	Pradžia
Etiologija	Hipertenzija, diabetas, dislipidemija, IŠL
Pirmieji pokyčiai	Ląstelių žūties produktai, mikroglijos aktyvacija
Lokalizacija	Smegenys, smegenų kraujagyslės
Imuninės sistemos tikėtini pokyčiai:	Pradiniai: Minutės, valandos Pikas: 3-5 d. išeminis; 7-10 hemoraginis
Imuninės sistemos tikėtini pokyčiai:	Lėtinis periodas: mielino, nervų, kraujagyslių autoimunitetas Padidėję IL-1, IL-17, MMP-9 kiekiai
Ligos pikas	Imunosupresija
Uždegimo pokyčiai smegenyse	Cirkuliuojantys leukocitai praeina kraujo-smegenų barjerą ir dalyvauja smegenų parenchimos uždegimo palaikyme, kas sukelia mikrotrombozes

REABILITACIJOS YPATUMAI

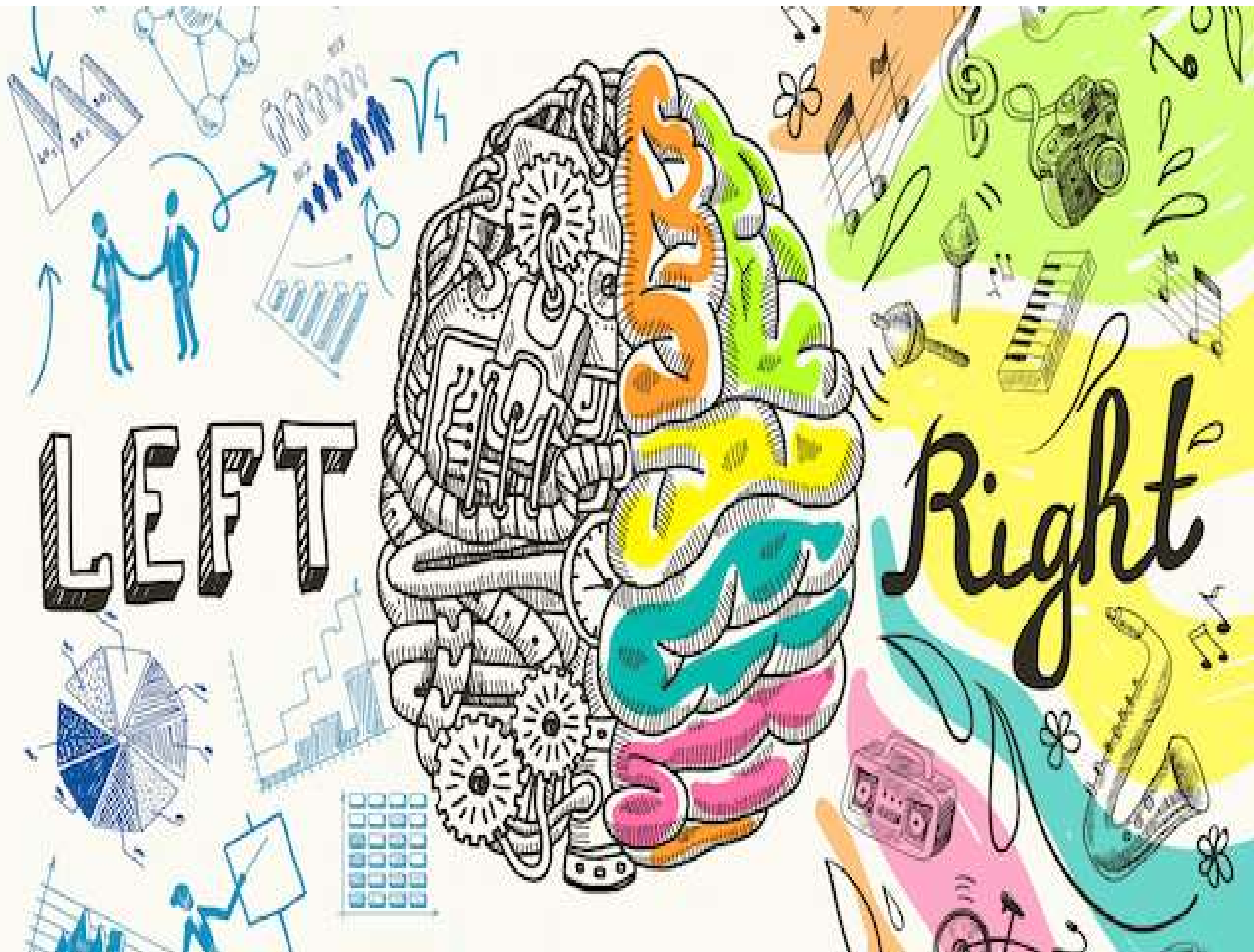
- Kalbos sutrikimo korekciją apsunkina intonacijos pakitimai, blogai supranta sentencijas
- Rekomenduojama labiau naudoti vaizdines erdvines priemones kalbos sutrikimams gydyti
- Ženkliai blogiau atsistato kalbos sutrikimai

1. Kandel ER, Schwartz JH, Jessell TM, et al. New York: McGraw-Hill; 2013. **Principles of Neural Science.**

2. Meister IG, Sparing R, Foltys H, et al. **Functional connectivity between cortical hand motor and language areas during recovery from aphasia.** J Neurol Sci. 2006;247:165–168.

3. Jerzy P. Szaflarski, Jane B. Allendorfer, Christi Banks, Jennifer Vannest and Scott K. Holland. **Recovered vs. not-recovered from post-stroke aphasia: The contributions from the dominant and non-dominant hemispheres..**

Restorative Neurology and Neuroscience, 31:4 (July 2013), DOI 10.3233/RNN-120267. Published by IOS Press online ahead of issue.

Neatsakyti klausimai

- Ar nedominantinio pusrutulio insultas (NDP) turi įtakos greitesniam demencijos išsivystymui?
- Ar NDP insultas turi įtakos antrinio parkinsonizmo išsivystymui?